

Finskt förvaltningsområde - vård- och omsorgskontoret

VON 2021/0563

Handboken antogs av vård- och omsorgskontorets ledningsgrupp 15 mars 2021.

Handboken ersätter tidigare rutin från 2014-02-24.

Norrköpings kommun är finskt förvaltningsområde. Den här handboken berör all verksamhet inom vård- och omsorgskontoret och beskriver vad verksamheten ska tänka på när man ger stöd till sverigefinnar. Den beskriver även vad en profilerad verksamhet för sverigefinnar ska uppnå och den uppföljning kontoret ska genomföra.

Finskt förvaltningsområde

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk kom 2010. Den innebär bland annat att förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt den här lagen. Den 1 januari 2012 blev Norrköpings kommun finskt förvaltningsområde. Det innebär att sverigefinnar i kommunen ska stöttas när det gäller till exempel möjligheter att tala finska, att behålla och utveckla sin kultur och att ha inflytande i frågor som berör dem. Vård- och omsorgsnämnden bedriver äldre- och funktionshinderomsorg i Norrköpings kommun, vilket är en viktig ansvarsdel i finskt förvaltningsområde.

Kommuner som är finskt förvaltningsområde ska:

- informera sverigefinnar om deras rättigheter i enlighet med minoritetslagen,
- skydda och främja det finska språket,
- främja sverigefinnars möjligheter att bibehålla och utveckla sin kulturella identitet,
- främja användningen av det finska språket,
- ge sverigefinnar möjlighet till inflytande i frågor som berör dem genom samråd,
- ge den enskilde rätt att använda finska språket skriftligt och muntligt i kontakter med kommunen,
- ge enskilda rätt att få tillgång till äldreomsorg helt eller till väsentlig del på finska.
- Att alla som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen ska informeras om möjligheten att få insatser på sitt nationella minoritetsspråk finska.

Alla verksamheters skyldigheter

I och med att Norrköpings kommun är finskt förvaltningsområde har all verksamhet inom vård- och omsorgsnämnden ett speciellt ansvar för de sverigefinnar som har stöd från verksamheten.

Kommunens ansvar när det gäller nationella minoriteter framgår i “Riktlinje för arbetet med nationella minoriteter i Norrköpings kommun” (KS 2019/0443).

Den här handboken för finskt förvaltningsområde kan vara ett hjälpmedel för den verksamhet som har enstaka brukare som är sverigefinnar för att få en kort introduktion i vad som är typiskt finskt.

Specifikt för profilerade verksamheter

För att bli en profilerad verksamhet för sverigefinnar finns kriterier framtagna som verksamheten bör uppnå för att kallas profilerad verksamhet. För att bli en profilerad verksamhet kan kontakt tas med verksamhetsutvecklare med ansvar för finskt förvaltningsområde på vård- och omsorgskontoret.

Den här handboken är tänkt som ett stöd för verksamhet som håller på att profilera sig gentemot sverigefinnar. Inledningsvis kanske verksamheten inte lever upp till allt i handboken, men det ska finnas en strävan mot efterlevnad som förbättras allteftersom. Det som följer nedan är generellt beskrivna kulturyttringar för sverigefinnar och behöver inte gälla för alla.

Kunskap hos personalen

Hos all personal i verksamheten ska det finnas en grundkunskap om finska traditioner och om finsk kultur. Personalen ska veta vilka möjligheter som finns kring språk, mat och kultur även om man inte själv kan tala språket eller är sverigefinländare. Personalen ska kunna vägleda, ge tips och råd kring vilket utbud som finns på tv, radio eller andra medier. Även kunskap om finskt förvaltningsområde och lagen om minoriteter ska finnas hos all personal.

Samverkan med föreningar

I en profilerad verksamhet för sverigefinnar ska samverkan ske med de finska föreningar som finns här i Norrköping. Att ha en dialog med dem och tillvara ta frivilligresurser är ett viktigt sätt att upprätthålla finska traditioner för de brukare som finns i verksamheten.

Individuella behov

De individuella behoven ska för alla brukare framgå i genomförandeplanen. Har personen finskt ursprung ska personalen fråga speciellt kring språk, mat och kultur för att uppfylla kraven kring finskt förvaltningsområde.

Språk

Information om verksamheten på kommunens hemsida och annat informationsmaterial ska finnas på finska. Det som händer inom verksamheten ska löpande översättas, såsom aktiviteter, matsedlar med mera. Det är eftersträvansvärt att någon som har arbetsledande funktion eller den som är ansvarig för verksamheten talar finska. I övrigt bör följande punkter uppnås för att kallas för ett profilerat äldreboende:

- Brukaren ska dagligen ha möjlighet att prata finska med någon personal på boendet.
- Brukaren ska alltid erbjudas att få genomförandeplanen översatt. På intranätet finns blanketter avseende genomförandeplanen på finska.

Mat

Maten är en viktig del för profilerade verksamheter.

- Enligt finsk tradition serveras finskt bröd till varje måltid. Enligt vård- och omsorgskontorets riktlinjer för kost ska bröd erbjudas till alla måltider. I en profilerad verksamhet för sverigefinnar bör det därför alltid finnas tillgång till finskt bröd när måltider serveras.
- Finska traditionella maträtter ska erbjudas enligt högtider och traditioner, såsom jul, påsk med mera.
- Verksamheten erbjuder finska maträtter och typiskt finska tillbehör om så önskas till vardags utifrån individuella önskemål.

Kultur

Vanliga finska traditioner är att bada bastu, dansa tango, dragspelsmusik, kareoke, samt att läsa dikter. I en profilerad verksamhet ska personalen tillvarata de finska traditionerna och skapa möjlighet för olika aktiviteter. Verksamheten ska utgå från individuella önskemål. På ett profilerat särskilt boende för sverigefinnar ska det ges möjlighet att

- kontinuerligt kunna gå till en mötesplats för att träffa andra sverigefinnar,
- läsa finsk dagstidning,
- se på finska filmer,
- lyssna på finska radioprogram,
- tillgång till finsk litteratur eventuellt i samarbete med biblioteken,
- fira de finska traditionerna utifrån individuella önskemål.

Miljö och inredning

Det finns några inredningsdetaljer som är typiskt finskt. Den finska flaggan som är blå och vit är en symbol och färgerna kan användas i inrednings sammanhang. Ta gärna hjälp av kommunens samordnare för finskt förvaltningsområde eller en finsk förening, eller någon annan sverigefinländare kring inredningstips. Ytterligare inredningstips är:

- gungstol,
- vävda vepor på väggen,
- vävd löpare i fåtölj,
- finsk trähammock,
- blomlådor framför fönstren inomhus.

Årlig rapportering

Beställnings- och uppföljningsenheten ska följa upp finskt förvaltningsområde i sina uppföljningar av verksamheterna.

Vård- och omsorgsnämnden ska enligt uppdrag från kommunfullmäktige varje år ta fram och lämna in information samt statistik som speglar årets verksamhet.¹

Verksamhetsutvecklare för finskt förvaltningsområde är ansvarig för nämndens inrapportering till kommunstyrelsen kontor.

¹ Hämtat från Riktlinje för arbetet med nationella minoriteter i Norrköpings kommun (KS 2019/0443)